

Álomból valóság

- A KRAFT-program

Hogyan lehet kihasználni a XXI. század hálózatait a különböző közösségek, az oktatás, a tudomány, a kutatás fejlesztése, vagyis összességében az emberek jobb élete érdekében?

A fenti kérdésből kiindulva a **Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetében (FTI, Institute of Advanced Studies Kőszeg (iASK))** a társadalmi fenntarthatóság problémáinak elemzése mellett újszerű módon házasítják a különböző tudomány- és művészeti ágakat, hogy valami egészen újat, az emberek és a közösség számára hasznosat hozzanak létre. A tudományok közötti „átjárózónában” az elmúlt években biológusok, szociológusok, informatikusok, építészek, természet- és társadalomtudósok, mérnökök, zenészek és menedzserek dolgoznak azon, hogy miként lehet sikeres kistérségi, regionális közösségeket építeni és fenntartani, mennyire kiaknázható egy város kulturális öröksége, hagyománya és történelme, netes-szociális kapcsolati hálózata.

„A „Kreatív város - fenntartható vidék” (KRAFT) új, komplex, innovatív fejlesztési koncepciója abból indult ki, hogy a fejlesztések és beruházások - a növekedés és versenyképesség - sikerének záloga egy adott térség városai, intézményei, megha-

tározó gazdasági, társadalmi és közéleti szereplői közötti hatékonyabb együttműködés, a társadalmi, kulturális és kapcsolati tőkékben rejlő szinergia.” - mondja Miszlivetz Ferenc professzor az FTI főigazgatója és a KRAFT alapötletének kidolgozója.

Ennek érdekében az FTI KRAFT Központjában megkeressük azokat a kapcsolódási pontokat és közös érdekeket szolgáló fejlesztési területeket és módszereket, amelyek célzott befektetések és fejlesztések révén felszínre hozhatják az intézmények és szereplők rejtett tudását, innovációs kapacitását és a fenntarthatóságot vagy növekedést szolgáló kreativitását - teszi hozzá Gaál Zoltán professzor, a KRAFT Központ koordinátora.

A KRAFT újszerűsége az ún. „puha” tényezők - kreativitás, innovációs kapacitás, tudástranszfer, hálózatosodás, társadalmi tőke, bizalom, együttműködési készség - előtérbe állítása, illetve az ezeket ösztönző, „képessé tevő” új intézmények létrehozása.

Hely, ahol - szemelvények a Képek és pixelek fotóművészeti szalonból megnyitója - Szarka Klára kurátor tárlatvezetése (2016. szeptember 30.)

A társadalmi, gazdasági, tudományos és kulturális kapcsolatok és hálózatok sűrűsége, minősége és dinamizmusa ma már sokszor fontosabb tényezők, mint a fizikai távolság, az adminisztratív jogi határok, vagyis az ún. „kemény” tényezők.

A „puha” és a „kemény” tényezők együttes, tervezett és kombinált fejlesztése biztosíthatja a komplex és átfogó jövőképpel és hosszútávú stratégiával rendszerint nem rendelkező városok és mikrorégiók fenntartható fejlődési pályára kerülését és dinami-

kus, meghatározó szereplőkké, „kreatív városokká” válását.

„A KRAFT-program legfontosabb alapelve a „win-win” vagyis a „mindenki győztes” típusú gondolkodás, ami alapvetően eltér az ún. zéró véges összegű „valaki annyit nyerhet, amennyit a másik veszít” típusú társadalmi játszmákétól. Ez az elv az, ami az összefogásban, a kovász, az összetartó erő szerepét játssza.” - emeli ki Gaál Zoltán.

Az új KRAFT-konceptió bevezetése - a hatalmas és egységes épített örökséggel, páratlan történelmi hagyományokkal, iskolavárosi és civil szervezeti múlttal rendelkező - Kőszeg tudásalapú és kulturális örökség hasznosítás révén megvalósuló kreatív városfejlesztési programjával indult 2015 decemberében.

A kreatív város nem csak a tudományos élet feltételeinek megteremtését jelenti, legalább ugyanannyira fontos a kultúra, a sport, a kikapcsolódás egyéb formáinak mindennapokba történő szerves beépítése, minél szélesebb körű, változatosabb megjelenéseik elérése. Erre szükség van egyrészt a helyi lakosság életkörülményeinek javítása, magasabb szintre emelése miatt is, valamint az egyetemi szintű oktatás, kutatás helyszínének megteremtése miatt is: a tanításra felkérhető professzorok, a leendő hallgatók, a potenciális kutatók ezeket a szempon-

A kőszegi Zwingler-Öregtorony felújítása 2015 őszén fejeződött be. Itt kaptak helyet a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének rendezvény és kiállító terei.

tokat is figyelembe veszik, amikor azon gondolkodnak, hová menjenek hosszabb távra kutatni,

tanulni. Kőszeg adottságai, hagyományai előreljelenek az irányt: fontos a zene, a képzőművészet, a színház és a közösség kultúrateremtő és megőrző szerepe.

Újra előtérbe helyezték Kőszeg iskolavárosi, tanító, valamint befogadó hagyományait. Így a fejlesztések között helyet kaptak, és kerültek megtervezésre bizonyos kulturális értékekre épülő projektelemek. A terveik között Kőszeg vallás-, kultúra-, és társadalomtörténetét bemutató, többnyelvű digitalizált, 21. századi színvonalú múzeumok találhatóak, amelyek az interaktív tanulásra, az élményszerzésre és figyelemfelkeltésre, az érdekességek, összefüggések kiemelésére, és így az „érdeklődve tanulásra” helyezik a hangsúlyt. Mindez segíti a kulturális örökség mélyebb rétegeinek feltárását, megértését, valamint növeli a város vonzerejét a minőségi turizmus terén.

A kreatív város működése azonban nem képzelhető el fenntartható vidék nélkül. Kiemelten fontos a kiegyensúlyozott város-vidék kapcsolat, hiszen a város önmagában nem képes hosszabb távon is fenntarthatóan ellátni a megnövekvő kapacitásokat, nem tudja minden téren kielégíteni a megnövekedett kapacitások miatt felmerülő új igényeket, elvárásokat. Szükség van a vidékre, amely Kőszeg esetében komoly turisztikai és rekreációs potenciált kínál a város, illetve a közvetlen környezete és a környező települések számára. A kapcsolathoz pedig az infrastrukturális fejlesztések elengedhetetlenek.

A kőszegi KRAFT-program eddigi eredményei:

- **Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének, mint új Advanced Studies tudásközpont létrejötte** az Új Közép-Európa Ösztöndíjprogrammal - 2015 decembere
- Az Intézet egyik szakmai műhelye, a **KRAFT Központ létrejötte** - 2016. január
A KRAFT Központ kutatási portfóliójában - történelmi kutatást ötvöző a regionális fejlődés kulturális, társadalmi és gazdasági kompo-

nenseivel. Elméleti és empirikus kutatást kapcsol össze valós fejlesztési projektekekkel (pl. KRAFT-index, melyek méréseinek és trend-elemzéseinek segítségével feltérképezhetők az adott település és/vagy régió kitörési pontjai.)

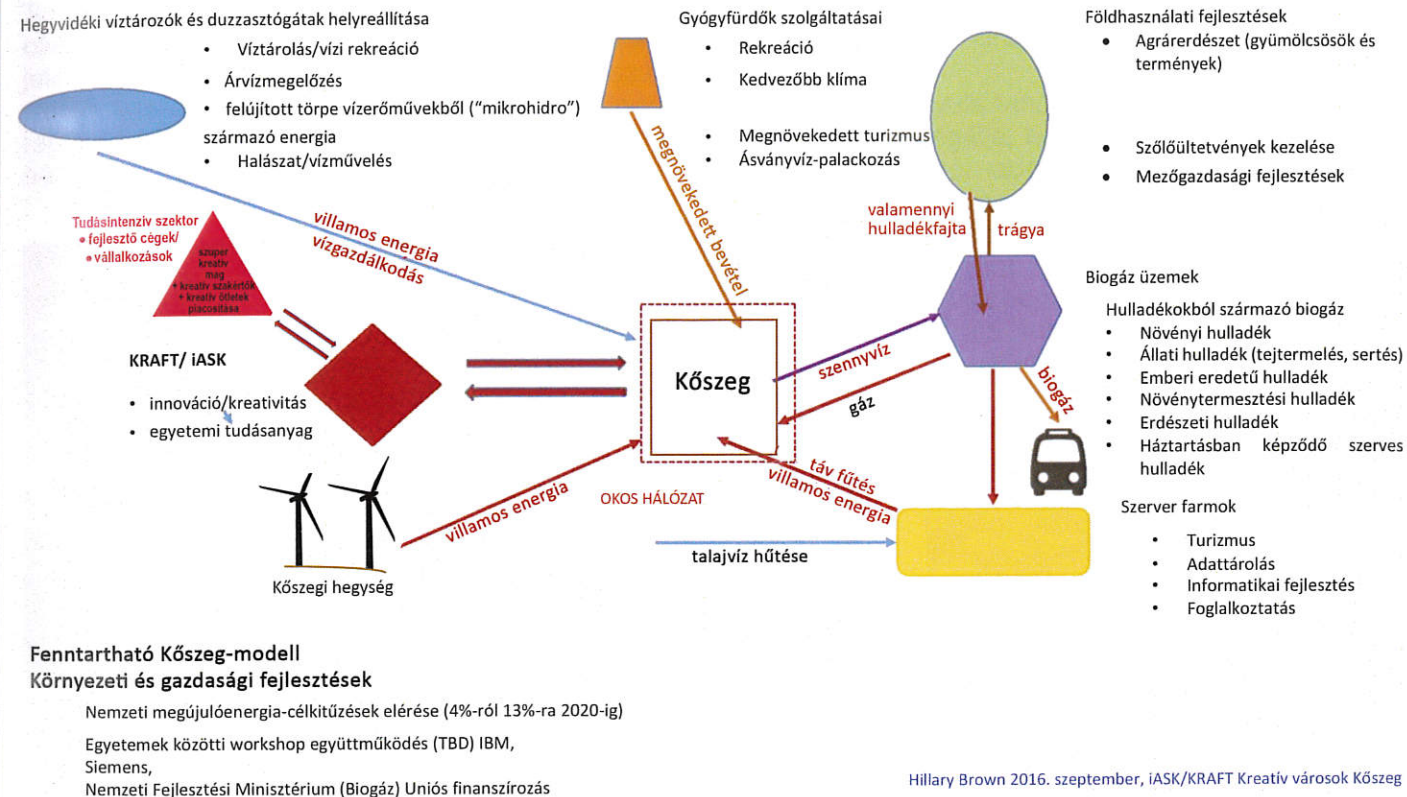
- Új szemlélet kialakítása a közösségi fejlesztés, gazdasági fenntarthatóság és a társadalmi részvétel és együttműködés vonatkozásában - 2016 tavaszától folyamatosan
- Az elmúlt néhány hónapban **KRAFT pontokat** hoztak létre a Nyugat-Pannon régió városaiban, mivel jelezték igényüket városi hálózatban való együttműködésre, a KRAFT módszertan gyakorlati alkalmazására (Keszthely, Nagykanizsa, Veszprém, Kőszeg) - 2016 tavaszától folyamatosan
- A **Pannon Városok Szövetségének** kibővítése - Kőszeg, majd Szombathely
- **Kőszeg Város Önkormányzata, a Pannon Egyetem és az FTI együttműködési megállapodása** a KRAFT nemzeti projekt megvalósítása érdekében - 2016. január
- **Pannon Egyetem és az FTI közös kőszegi kampuszának és képzéseinek** (Nemzetközi globális és regionális tanulmányok mesterképzés és Kulturális örökség menedzsment felnőttképzés) elindulása - 2016. március
- **Kőszeg város szöveteibe való beágyazódás** ingyenes oktatási és kulturális programokkal (pl. Tudomány a kocsmában sorozat, kiállítások, koncertek szervezése, vagy nyílt workshopok megvalósítása óvodától a gimnáziumig) - 2016-tól
- **Egyetemközi együttműködés** - az FTI, a Pannon Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem és az ELTE Társadalomtudományi Kara részvételével - 2016 júliusa

A Bencés rendház épület felújításának I. üteme 2016 tavaszán fejeződött be.
A II. ütem 2017 második felétől folytatódik.

- **Hat különböző méretű - állam és önkormányzati tulajdonban lévő - épület rekonstrukciója és oktatási-kulturális, illetve turisztikai szempontú hasznosítása Kőszegen** (Művészetek háza, Festetics palota, Bálház, Sgraffitós-ház, Bencés Rendház, MÁV Gyermekotthon) - 2016 januárjától folyamatosan
- **A Bolognai Egyetem Ravennai Campus és Pannon Egyetem közös mesterképzése Etnokulturális örökség és emberi jogok címmel - 2017 ősztől**

Kőszeg mellett Veszprémben jött létre hasonló - az oktatásra és kulturális életre, illetve a turizmusra épülő - kreatív szerveződés. Ennek újabb lendületet adhat az Európa Kulturális Főváros címért indított projektjük, melyben a Balatonfelvidékkel közös regionális együttműködést és fejlesztést kívánják megvalósítani a KRAFT-konceptió alkalmazásával. Nagykanizsán pedig a turizmushoz kapcsolódó valódi értéket képviselő, minőségi szabaddós tevékenységek fejlesztésére fókuszálnak a KRAFT-keretében. Ebbe a helyi fiatalokat is bevonták, annak érdeké-

Kreatív város fenntartható vidék koncepciójának első verziója Kőszeg városára tervezve.

ben, hogy Kanizsa a jövőben is vonzó település maradjon a számukra.

A működőképes modellek kialakítása, majd ezek átültetése más régióba, városra a KRAFT-osodás legfontosabb mérföldköve, mivel elterjesztése új alapokra helyezi a területfejlesztést is. A kőszegi programot mindenképpen az első lépésnek, egy modell értékű beavatkozásnak kell tekinteni. A következő lépés a Kőszeg-Szombathely város-együttes és mikro-regionális vonzáskörzetük fejlesztési programjának kidolgozása. A modell tanulságait felhasználva a régió belül és az or-

szág más régióiban is alkalmazásra kerülhet ez az új fejlesztési koncepció.

Tisztázni kell azonban, hogy a közép- és hosszabb távra ütemezett tervek, és a KRAFT ajánlatai nem minden esetben jelenthetnek gyors megoldást a gazdaságilag és kulturálisan is leszakadó vidékek legégetőbb problémáira, mivel 5-10 éves megvalósulási időszakokról beszélünk.

További információk:
www.iask.hu
www.kraftprojekt.hu